

Aktuellt om miljö

VBF:s höstmöte

- **Dagens presentation**
Översikt av utvecklingen nationellt
Råd och tips för miljöarbetet

Miljöverksamheten inom SBU och VBF

- I SBU genom miljökommittén
- I förbunden genom miljöombuden
- I klubbarna genom styrelsen med eventuellt utsedd miljöhandläggare

SBU – Miljökommittén (MiK)

Sammanställande: Harald Mårtensson, Lingham

Ledamöter:

Hans-Jörgen Alsing, Söderhamn,
Kristina Carlstedt, Norrköping,
Jimmy Dominius, Hägersten,
Lennart Falck, Göteborg,
Roland Örtengren, Kungsbacka

Internetmöte varje månad

SBU - Miljökommittén

Mål

- Skapa ökat miljömedvetande hos båtfolket
- Miljöombud i alla förbund och klubbar
- Ökad kännedom hos allmänhet, media och i nätverk om SBU:s miljöarbete
- God förmåga att bereda aktuella remisser och miljöfrågor avseende båtlivet
- Hjälpa klubbarna

SBU – Miljökommittén

Verksamhet

- I samråd med Unionsstyrelsen bereda aktuella remisser och miljöärenden avseende båtlivet
- Representera i Båtmiljörådet, Havsmiljörådet, vattenförvaltningar o a
- Kontakt med [båtförbundens miljöombud](#)
- Årlig miljökonferens – sista helgen under båtmässan Allt för sjön i Älvsjö
- MiljöBästa Båt, Miljönytt i Båtliv
- Ren botten utan gift

SBU - Miljökommittén

- **Mål**
- Skapa ökat miljömedvetande hos båtfolket
- Miljöombud i alla förbund och klubbar
- Ökad kännedom hos allmänhet, media och i nätverk om SBU:s miljöarbete
- God förmåga att bereda aktuella remisser och miljöfrågor avseende båtlivet
- Hjälpa klubbarna

Översikt nationellt

- Miljöbalken (1999-01-01) - De 16 miljö kvalitetsmålen
- Miljömålsberedningen – Miljömålsrådet - Skrovmålet
- Koppar godkänt av EU
- Ren botten utan gift
- Miljöcoacher
- Föreläggande om miljöstation i Stockholm
- SMBF miljöaktiviteter – policy, konferens, miljöskola
- Toatömningslagen
- Miljöfrågornas intressenter
- Delmål för MiK

Miljön är allas ansvar

- Lagarna finns i Miljöbalken – 7 delar
- Tillsynen utövas av
Naturvårdsverket,
Havs- och vattenmyndigheten,
länsstyrelserna, andra statliga myndigheter
kommunerna
- Riksdagen har beslutat om 16 Miljömål
- Hamnverksamhet räknas som miljöfarlig
(tillstånd behövs)

De 16 nationella miljö kvalitetsmålen

- Antogs 1999 (mål 1-15) och 2005 (mål 16) av Sveriges riksdag.

Anger vilka kvaliteter miljön ska ha det angivna måläret, vilket för de allra flesta målen är 2020. Syftet med målen är att nå en miljömässigt hållbar utveckling på lång sikt.

- 1. Begränsad klimatpåverkan
- 2. Frisk luft
- 3. Bara naturlig försurning
- 4. Giffri miljö
- 5. Skyddande ozonskikt
- 6. Säker strålmiljö
- 7. Ingen övergödning
- 8. Levande sjöar och vattendrag
- 9. Grundvatten av god kvalitet
- 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
- 11. Myllrande våtmarker
- 12. Levande skogar
- 13. Ett rikt odlingslandskap
- 14. Storslagen fjällmiljö
- 15. God bebyggd miljö
- 16. Ett rikt växt- och djurliv
(Se Wikipedia för utförligare beskrivning)

Miljömålsberedningen

- Miljömålsberedningen ska ge regeringen råd om hur generationsmålet och miljökvalitetsmålen kan nås på ett sätt som är kostnadseffektivt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Beredningen inrättades 1 juli 2010 för att nå bred politisk samsyn kring miljöfrågorna.

Miljömålsrådet

- Regeringen har inrättat Miljömålsrådet för att stärka de berörda myndigheternas roll i genomförandet av miljöpolitiken. 2016 är Miljömålsrådets första år. Första mars 2016 lyfte Miljömålsrådet 44 **samverkansåtgärder**.
- **Tar fram åtgärder och intensifierar arbetet**
 - Tanken är att bidra till att miljömålen uppfylls och att stärka samarbetet mellan myndigheterna så att vi kommer bort från stuprörstänkande och kan lösa målkonflikter, säger Maria Wetterstrand, Miljömålsrådets ordförande.

Miljömålsrådet

- **Miljömålsrådets gemensamma åtgärdslista 2016**
(skrift 70 sidor)
- **http://www.miljomal.se/Global/19_vem_gor_vad/miljomalsradet/2016/atgardslista-2016.pdf**

Miljömålsrådet

- **Från åtgärdslistan**
- Båtbottenfärger och miljöfarliga färgrester, sid 57
- *Det här ska vi göra*
- Vi ska ta fram riktlinjer/rekommendationer eller eventuellt föreskrifter om användandet av båtbottenfärger för fritidsbåtar, samt hur man kommer tillrätta med problemet med miljöfarliga färgrester som finns på båtskrov och båtuppläggningsplatser
- *Så här ska vi genomföra åtgärden*
- Vi ska etablera en arbetsgrupp som ska arbeta med frågeställningarna 2016 - 2018

Skrovmålet

- **Tar fram åtgärder och intensifierar arbetet**
- Målet är att minska användandet och förekomsten av otillåten båtbottnfärg på fritidsbåtar, vilket leder till minskad negativ miljöpåverkan av gifter.

Skrovmålet

- **Tar fram åtgärder och intensifierar arbetet**
- Transportstyrelsen föreslår att:
 - en workshop hålls i höst (2016) med mycket brett deltagande för att skapa delaktighet och möjlighet att föra fram synpunkter
 - en kunskapssammanställning tas fram, liksom en sammanställning av tillämpliga regler och utifrån detta kan man se vad som saknas och vilka insatser som behövs.

Förbud mot antifoulingfärg ?

- **Hav och vattenmyndigheten**
- **Kemikalieinspektionen**
- **Miljösamverkan i Stockholms län**
- Alla skriver att de har som mål att få bort antifoulingfärger (giftfärger) från båtskroven

Miljösamverkan Stockholms län:

- På sikt ska användningen av giftiga båtbottnfärger, s.k. upphöra i Stockholms län.
Genom information och rådgivning försöker vi att få igång en attitydförändring hos båtägarna.
Fokus ska flyttas från att minska skadan av läckaget till att stoppa det helt. Flera klubbar har förbud!

Koppar godkänt av EU

Augusti 2016

- Efter noggrann vetenskaplig utvärdering av användningen som påväxthindrande ämnen inom EU:s biocidproduktförordning 528/2012, har ECHA:s biocidproduktkommitté fastställt att
- dikopparoxid, koppar-tiocyanat och belagda kopparflingor är godkända som aktiva ämnen i antifoulingfärger på fartyg och fritidsbåtar.

Koppar godkänt av EU

Augusti 2016

- Dessa antifoulingprodukter får användas av både professionella och icke-professionella brukare.
- Dessa föreningar är de enda kopparföreningar som har fått godkännande hittills och
- Det är de former av koppar som oftast används i nuvarande påväxthindrande färger, antingen som enda biocid eller i kombination med en co-biocid.
- Nya tillstånd måste sökas från 2018.
- Tillstånden kommer att gälla i minst tio år till 2026.

Ren botten utan gift

- Borsttvätt med maskin
- Manuell borstning
- Ultraljud
- Torrsättning
- Skrovdruk
- Uppsöka sötvatten

- Bedömning av S XK:s miljönämnd
- <http://www.sxk.se/miljonamnden/dokument>
För- och nackdelar med olika tekniker för en ren båtbottn
- Måla mindre

Miljöcoachutbildning

- **Utbildning i Stockholm 11- 12 november**
- Grundläggande marinekologi
- Spridningsprocesser
- Miljölagstiftningen
- Miljöfarliga ämne i båtlivet
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Exempel på lösningar

- Första mål: En utbildad coach per förbund

Föreläggande om miljöstation

- **En båtklubb i Stockholm har fått föreläggande av miljöförvaltningen om att anordna en miljöstation**
- **Beslutet är överklagat**
- **Vi får se hur det går**

(Ideell allmännyttig förening med 350 båtplatser och omfattande verksamhet)

SMBF:s miljöaktiviteter

- **Program**

<http://www.smbf.org/wp-content/uploads/2016/10/SMBFs-milj%C3%B6policy-2016.pdf>

- **Konferens**

<http://www.smbf.org/wp-content/uploads/2012/01/Inbjudan.pdf>

- **Miljöskola**

Toatankstömningen

- Toatankstömning – utsläppsförbud 1 april 2015 (TSFS 2012:13)
- Avgiftsfritt i gästhamnar och hos dom som fått bidrag
- Krav på tömningsanläggning i hamnar
- Vad är en hamn?
- Tillsyn
- Inspektion efter anmälan (!?) följt av föreläggande (se Transportstyrelsens hemsida www.transportstyrelsen.se)
- Inlägg i Båtliv om underlag för beslut och storleken på bräddningsutsläppen

Toatankstömningen

- **Under 2015 ca 200 anmälningar**
 - Ur funktion
 - Saknas i hamnen
 - Kom inte åt platsen
 - För grunt
 - För långt
 - Bristande handhavande
 - Fel anslutning
 - Ingen hjälp

Miljöfrågornas intressenter

- Många miljöfrågor drivs av intressegrupper
- Separata mål
- Detaljmål
- Intressegruppernas styrka
- Propaganda och opinionsbildning
- Myndigheternas handläggare inte opartiska, driver ofta sin egen agenda
- Exempel på en stark grupp är SNF
- SBU:s miljömål – representerar båtlivet och båtägarna
 - följa lagar och förordningar, positiv till miljöåtgärder men rimliga och beprövade

Delmål för miljöarbetet i MiK

- Helhetssyn
 - T.ex. rangordna olika källor så att man kan välja ut de som har störst påverkan och börja med dem samt balansanalys
- Vetenskap och beprövad erfarenhet
 - Basera slutsatser på tillförlitliga empiriska undersökningar och när underlag saknas se till att bristen avhjälps
- Konsekvensutredningar
 - Effekten av tilltänkta beslut måste utredas, inklusive kostnad-nytta beräkningar (vilket det faktiskt är lag på för myndigheterna, SFS2007:1244)
- Sluta benämna koppar som gift
 - Koppar är ett essentiellt födoämne men både för mycket och för lite är skadligt. Koppar är i praktiken den enda biocid som förekommer i båtbottnfärg och när man talar om giftiga bottenfärger ger det fel signaler. **Koppar är inte farligt**

Råd och tips för miljöarbetet

- Hamnhandboken (ny webbaserad upplaga 2016)
- Egenkontroll (SBU, Transportstyrelsen)
- Miljöplan och Avfallshanteringsplaner
- Miljöinspektion i Gottskär
- Hjälp och stöd

En fritidsbåthamn räknas som miljöfarlig verksamhet
Tillstånd behövs

Hamnhandboken

- Hamnhandboken
- Finns på SBU:s webbplats att ladda ner finns i två versioner, pdf och word
<http://batunionen.se/dokument/42895/>

Innehåller detaljerade anvisningar och råd till klubbar som har hamnverksamhet. Uppdaterad version från 2016.

- Innehåller hänvisningar till lagar och förordningar

Egenkontroll

- Hamn – egenkontroll
Finns på SBU:s webbplats att ladda ner
<http://batunionen.se/dokument/hamn-egenkontroll/>

Innehåller detaljerade checklista. Lätt att identifiera vad som behöver åtgärdas

- Bra dokument att lämna över till Miljöförvaltningen vid inspektion. Visar att man har koll på läget.

Avfallshantering i hamnarna

- Fritidsbåthamnars skyldigheter (se Hamnhandboken)
- **Varje fritidsbåtshamn ska planera för att ta hand om avfall som uppkommer från båtlivet *och* den egna verksamheten**
- **En god service minskar sannolikheten för att avfallet hamnar i naturen**
- **Behovet av att lämna avfall ska styra omfattning och utformning på mottagningsanordningar**
- **Farligt avfall och miljöstation, sophantering och transport (dokumenteras!)**
- **Tydliga skyltar. Namn och telefonnummer till ansvarig**

Avfallshantering i hamnarna

- **Måste en fritidsbåtshamn ta emot farligt avfall?**

Båthamnar med endast bryggplatser som hyrs ut har sällan några serviceanordningar. Båtägare som hyr båtplatser får ofta själva ta med sig avfall för återvinning och hantera detta som avfall från hushåll

Fritidsbåthamnar är alltså inte skyldiga att ta hand om farligt avfall i särskilda miljöstationer, utan detta ska ses som en särskild service till båtfolket och främst för de egna medlemmarna. Hanteringen kan också samordnas med närliggande hamnar

- **Varje båtklubb ska upprätta en miljöplan samt en avfallshanteringsplan med uppgift på ansvarig kontaktperson**

Miljöinspektion i Gottskärs Hamn

- **Inspektion i september 2015**
Anvisningar och krav på åtgärder
- **Kontakt med andra hamnar om att använda deras spolplattor**
- **Uppgift på miljöombud saknas och avfallshanteringsplanen går inte att hitta på hemsidan**
- **Upprätta skriftlig egenkontroll och avfallshanteringsplan, informera medlemmarna om vilka miljöregler som gäller. Dokumentera risker och åtgärder mot dem samt dokumentera vilka lagar och riktlinjer som gäller**

Hjälp och stöd

- **SBU: Miljökommitté, dokument på webbplatsen**
- **VBF: Dokumentation på webbplatsen**
- **VBF: Miljöhandläggare (RÖ)**
- **Miljöcoachen när klart**

- Kontaktuppgifter
- Roland Örtengren
- Mobil 070 208 80 82
- Epost ro@vastkustensbf.se

Tack!
Frågor?

2016-10-29 Roland Örtengren